

WEKSEL JAKO DŁUŻNY PAPIER WARTOŚCIOWY

I. Uwagi ogólne

Weksle w polskiej gospodarce finansowej stanowią istotny element regulacji płatności, kredytu i zabezpieczenia. Oprócz weksli, instrumentem płatniczym w Polsce jest także czek będący papierem wartościowym.

Weksel (cambium) rozwinął się w średniowieczu prawem zwyczajowym w miastach północnych Włoch. W XII wieku powstał najpierw weksel własny – kto w innym mieście potrzebował określonej sumy pieniędzy w tamtejszej walucie lub był zobowiązany zrealizować świadczenie na rzecz wierzyciela, płacił odpowiednią sumę w ojczystej walucie plus prowizję na rzecz jednego z właścicieli kantoru wymiany walut (campsores, bancherii) ze swojego rodzinnego miasta i otrzymywał w zamian dokument, na mocy którego właściciel kantoru zobowiązywał się wypłacić odpowiednią kwotę wpłacającemu lub jego pełnomocnikowi w miejscu przeznaczenia lub zlecić tę wypłatę swojemu partnerowi. W ten sposób klient właściciela kantoru nie musiał dokonywać kosztownego i niebezpiecznego transportu gotówki. Mógł następnie podjąć odpowiednią sumę pieniędzy albo samodzielnie w miejscu przeznaczenia przy pomocy powyższego dokumentu, albo przesłać dokument swojemu wierzycielowi i jemu pozostawić inkaso tejże sumy. Określenie cambium i jego odpowiednik w językach nowoczesnych kultur (Wechsel, cambiale, lettre de change, bill of exchange itd.) przypominają jeszcze o tym, że ze względu na ówczesne terytorialne rozdrobnienie i związaną z tym różnorodność monet, z tego rodzaju przekazem pieniędzy pierwotnie zwykle związana była wymiana wpłaconej kwoty na inny rodzaj monet. Szczególne znaczenie zyskał weksel w obrocie targowym, a mianowicie na targach francuskich (weksel targowy). Tu rozwinęło się na przykład przyjęcie weksla (akcept), samodzielność zobowiązania z tytułu akceptu, protest z braku przyjęcia oraz szczególna forma procesowa celem realizacji praw z tytułu weksla.

Z weksla własnego rozwinął się w XIV lub XV wieku weksel ciągniony a kwit zobowiązujący został zastąpiony przez skierowane do zagranicznego partnera polecenie wypłaty pieniędzy na rzecz samej osoby wpłacającej (remitenta) lub na rzecz wymienionego wspólnie w dokumencie pełnomocnika bądź wierzyciela osoby wpłacającej (okaziciela). Około

1600 r. w południowych Włoszech przyjęła się praktyka polegająca na zastąpieniu wymieniania okaziciela przez klauzulę zlecenia. Właściwa osoba uprawniona otrzymywała tym samym możliwość wymienienia później na dokumencie jeszcze innej osoby, jako odbiorcy płatności. Jako forma przeniesienia wierzytelności przyjęła się przede wszystkim francuska praktyka indosu, który także był używany na krótko przed rokiem 1600 także w Genui. Inne skutki indosu, wyłączenie zarzutów i odpowiedzialność indosanta z tytułu gwarancji, wytworzyły się w wiekach XVII i XVIII. Tym samym weksel stał się papierem wartościowym w pełni zdolnym do obrotu.

II. Definicja i elementy weksli

Najwcześniejsza funkcja weksla to pisemne zobowiązanie do zapłaty, potem kredytowanie obrotu¹. Weksel własny powstał na bazie klasycznego listu bankierskiego, a weksel trasowany na bazie listu, który wręczano osobie trzeciej, której poleca się, aby w imieniu tej osoby wypłaciła kupcowi określoną kwotę. Koncepcja weksla trasowanego opiera się na konstrukcji przekazu, w którym przekazujący poleca przekazanemu spełnienie świadczenia na rzecz odbiorcy przekazu. Odbiorcą przekazu w wekslu trasowanym jest remitent, przekazanym jest trasat i akceptant, a wystawcą jest przekazujący (art. 921² polskiego kodeksu cywilnego)².

Polskie prawo wekslowe opiera się na ustawie z 28 kwietnia 1936 roku³ i jest oparte na konwencjach genewskich⁴. Konwencji genewskich o wekslach nie podpisały kraje anglosaskie i stąd na świecie wyodrębnia się

Mariola Lemonnier – dr hab. prof. UWM; kierownik Katedry Prawa Finansowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; adres do korespondencji: e-mail: marlemon@interia.pl

Szymon Kisiel – magister nauk prawnych; asystent w Katedrze Prawa Finansowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; adres do korespondencji: e-mail: szykis@yahoo.com

¹ I. Heropolitańska, *Weksel w obrocie gospodarczym*, Warszawa 2000.

² S. Grzybowski, *Przekaz na tle systemu obowiązującego prawa polskiego*, „Państwo i Prawo”, 7(1967).

³ Dz. U., nr 37, poz. 282; Konwencja z 7.06.1930 r. w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych (Dz. U. z 1937, nr 26, poz. 175); Konwencja o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w przedmiocie weksli trasowanych i własnych (Dz. U. z 1937 r., nr 26 poz. 177); oświadczenie rządowe o przystąpieniu Polski i innych państw do konwencji z 7.06.1930 r. (Dz. U. z 1937 r., nr 26, poz. 176).

⁴ A. Szpunar, *Przekaz według kodeksu zobowiązań*, Kraków 1937.

dwa systemy wekslowe – kontynentalny, konwencyjny, w którym znajduje się prawo wekslowe polskie i system prawa wekslowego anglosaskiego⁵.

Ogólnie weksel zawiera bezwarunkowe polecenie zapłaty lub przyrzeczenie zapłaty sumy pieniężnej, zawarte w ściśle określonej formie przewidzianej prawem wekslowym. Podpisy osób podpisanych na wekslu powodują bezwarunkową ich odpowiedzialność. Na skutek podpisania weksła powstaje zobowiązanie regulowane przepisami prawa wekslowego.

Zasadniczo wyróżnia się dwa zasadnicze rodzaje weksli. Weksle własne, rozumiane jako papiery wartościowe, sporządzone w formie ściśle określonej przepisami prawa wekslowego, zawierające bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy do zapłacenia ściśle określonej sumy pieniężnej we wskazanym miejscu i czasie oraz skutkujące bezwarunkową odpowiedzialnością wszystkich osób na nich podpisanych.

Drugim rodzajem weksła są weksle trasowane, które są papierami wartościowymi sporządzonymi zawierające bezwarunkowe polecenie zapłacenia przez wskazaną osobę trzecią sumy pieniężnej we wskazanym miejscu i czasie oraz skutkujące bezwarunkową odpowiedzialnością wszystkich osób na nich podpisanych. Weksel trasowany jest związany z konstrukcją przekazu.

Przekaz nabiera skuteczności w chwili doręczenia go odbiorcy przekazu. Według powszechnie dominującego poglądu doręczenie go oznacza zawarcie umowy przeniesienia praw z tytułu papieru wartościowego.

Doręczenie przekazu nie ustanawia stosunku zobowiązaniowego, a jedynie podwójne upoważnienie. Przekazany zostaje upoważniony (i wezwany) do dokonania płatności na rzecz odbiorcy przekazu na rachunek przekazującego.

Odbiorca przekazu zostaje upoważniony do pobrania świadczenia w swoim imieniu. Powyższe upoważnienie odbiorcy jest w rzeczy samej co najwyżej odzwierciedleniem upoważnienia udzielonego przekazanemu i ustanawia jedynie mniej lub bardziej rzeczywistą perspektywę otrzymania świadczenia. Mimo iż przekazujący posiada w stosunku do przekazanego roszczenie do odnośnego świadczenia, przekaz ten nie zawiera żadnego upoważnienia ściągnięcia teje wierzytelności.

Dopiero przyjęcie przekazu przez przekazanego ustanawia stosunek zobowiązaniowy; przekazany zostaje zobowiązany poprzez przyjęcie do wykonania świadczenia na rzecz odbiorcy przekazu. Czy przekazany zechce go przyjąć, zależy od jego dobrowolnej decyzji. Przekazy, które

⁵ I. Heropolitańska, *Weksel w obrocie zagranicznym*, t. 1, Twigger 1994, s. 15n.

opiewają na natychmiastową płatność, są zazwyczaj realizowane bez uprzedniego przyjęcia.

Przyjęty przekaz potwierdza wierzytelność odbiorcy przekazu w stosunku do przekazanego i przekazany, stosownie do przepisów zawartych, jest zobowiązany do świadczenia tylko za doręczeniem dokumentu (papier wartościowy przeznaczony do przedłożenia i wykupu). Ponieważ osoba uprawniona wymieniona jest z nazwiska, chodzi tu o papier wartościowy rekta. Nieprzyjęty jeszcze przekaz nie gwarantuje wprawdzie jeszcze żadnego prawa do pokrycia wierzytelności, szczególnie zaś żadnego spisane go roszczenia regresowego odbiorcy przekazu w stosunku do przekazującego, to jednak mimo wszystko zawiera dwa upoważnienia. Ponieważ powyższe efekty przekazu zależą od przedłożenia papieru, dlatego też należy również jeszcze nieprzyjęty przekaz sklasyfikować jako papier wartościowy.

Oprócz niezbędnych elementów weksła wynikających z definicji jakim jest bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty lub polecenie zapłaty sumy pieniężnej, należy umieścić nazwę weksel w treści dokumentu, w języku w jakim go wystawiono. Następnym elementem weksła trasowanego jest nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata) albo nazwa podmiotu będącego trasatem, trasatem może być wystawca weksła⁶.

Innym elementem obligatoryjnym jest nazwisko osoby, na rzecz której lub na zlecenie której, zapłata ma być dokonana. Data i miejsce wystawienia weksła i podpis wystawcy to dalsze elementy obligatoryjne weksła.

Weksel bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem. Weksel, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu wymienionym obok nazwiska trasata, o ile takie miejsce jest wymienione.

Weksel własny powinien zawierać elementy wymienione w ustawie to znaczy nazwę weksel w treści, przyrzeczenie bezwarunkowe zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, termin płatności, miejsce płatności, nazwisko osoby, na rzecz której lub na zlecenie której zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksła, podpis wystawcy weksła.

Różnica pomiędzy wekslem trasowanym i własnym polega na określeniu polecenie zapłaty w wekslu trasowanym, podczas gdy w wekslu własnym chodzi i przyrzeczenie zapłaty.

Dodatkowe klauzule weksłowe to na przykład klauzula domicylowa, wskazująca osobę trzecią, u której płatny jest weksel, klauzula odsetkowa zastrzegająca oprocentowanie sumy weksłowej, które występuje w wekslu płatnym za okazaniem lub w wekslu z datą płatności, klauzula „nie na zle-

⁶ T. Komosa, *Prawo weksłowe*, Warszawa 1997.

enie” zakazująca indosowania wierzycelności, klauzula prezentacyjna – nakazująca lub zakazująca przedstawienia weksła, klauzula dyspensowa bez protestu zwalniająca posiadacza weksła od protestu, klauzula bez kosztów i inne klauzule.

Podział klauzul wekslowych opiera się również na podziale na klauzule napisane i nie napisane w wekslu, czy klauzule, które wywołują skutki poza prawem wekslowym albo klauzule unieważniające weksel.

III. Powstanie i cechy zobowiązania wekslowego

Powstanie zobowiązania wekslowego jest różnie ujmowane w doktrynie prawa. Wśród teorii można wyodrębnić teorię kontraktową, czyli umowną, zgodnie z którą zobowiązanie powstaje na skutek umowy między wystawcą a osobą na rzecz której ma nastąpić zapłata weksła. Teoria kreacyjna i emisyjna wiążą powstanie weksła w postaci jednostronnej czynności prawnej polegającej na sporządzeniu dokumentu mającego cechy papieru wartościowego, przy czym w teorii emisyjnej nie wystarczy wypełnienie wymogów wekslowych, lecz także przeniesienie własności weksła, czyli również wydanie dokumentu. Cechy zobowiązania wekslowego to daleko idący formalizm, zarówno co do rekwizytów weksła czyli elementów od których zależy ważność weksła, jak i co do formy dochodzenia roszczeń z weksła⁷. Treść weksła decyduje o istnieniu zobowiązania, a nie wyrażona wola wierzyciela czy dłużnika. Przedmiotem zobowiązania wekslowego jest świadczenie pieniężne, chociaż weksel nie jest surogatem pieniądza i wręczenie go w braku innej umowy nie może być uważane za równoczesne z zapłatą. Weksel dany przez dłużnika wierzycielowi ma zasadniczo charakter zabezpieczenia a nie zapłaty.

Inną cechą weksła jest wymieniona w samej istocie weksła bezwarkowość zapłaty lub bezwarunkowość polecenia zapłaty. Zobowiązanie wekslowe jest także zobowiązaniem samodzielnym, abstrakcyjnym oderwanym od przyczyny gospodarczej jego wystawienia. W konsekwencji wada podstawowego stosunku prawnego nie może mieć wpływu na skuteczność zobowiązania wekslowego.

Abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego jest wyjątkiem od zasady kauzalności czynności prawnych przysparzających. Zarzuty dłużnika oparte na twierdzeniu, że weksel wydano na pokrycie świadczenia, które opierało się i wynikało z umowy nieważnej, jest bezskuteczne. W materii abstrakcyjności zobowiązań z papierów wartościowych są teorie dotyczące określenia sposobu współistnienia praw z weksła i z umowy

⁷ M. H. Koziński, *Prawo wekslowe*, Toruń 1997, s. 29nn.

głównej. Mają one gwarantować, iż nie można dochodzić obu zobowiązań w tym samym czasie. Zobowiązanie podstawowe uważa się za zawieszone w czasie, gdy papier wartościowy jest w obiegu. Wyjaśnieniem stosunku praw – podstawowego do prawa z weksła, jest określenie, iż oba stosunki zobowiązaniowe istnieją, a strony podejmują umowne postanowienia co do treści papieru wartościowego⁸.

Orzecznictwo wskazuje na to, że przy wytoczeniu powództwa z zobowiązania wekslowego strona nie musi wskazać na stosunek podstawowy czy przyczynę gospodarczą a nawet, że przyczyna gospodarcza istnieje⁹.

Ten, kto zobowiązał się wekslowo powinien liczyć się z tym, że bez względu na zarzuty, jakie można podnieść w stosunku do podmiotu, z którym jest związany stosunkiem podstawowym, jego odpowiedzialność występuje wobec dalszych wierzycieli wekslowych bez możliwości powołania się na ten stosunek podstawowy. Dzięki abstrakcyjności zobowiązania weksel jest narzędziem zapłaty i kredytu.

Podpis złożony na wekslu nie ma wpływu na ważność innych podpisów wekslowych. Każdy podpis na wekslu tworzy niezależne od zobowiązań innych, zobowiązanie wekslowe.

Zgodnie z prawem wekslowym, ten kto weksel wystawił, przyjął, indosował, lub poręczył, odpowiada wobec posiadacza weksła solidarnie z innymi dłużnikami wekslowymi. Jeśli wśród dłużników wekslowych choćby jedna osoba była wypłacalna, zagwarantowane jest zaspokojenie wierzyciela. Odpowiedzialność solidarna pozostaje jednak w granicach własnego zobowiązania.

Jedną z cech weksli jest ich skrypturalność. Zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem pisemnym. Posiadanie dokumentu jest niezbędnym elementem realizacji weksła. Skrypturalność weksła oznacza także zakres odpowiedzialności wekslowej, która wiąże się tylko z treścią weksła. Wszelkie pozawekslowe porozumienia są ograniczone¹⁰.

⁸ F. Zoll, *Klauzule dokumentowe. Prawo dokumentów dłużnych ze szczególnym uwzględnieniem papierów wartościowych*, Warszawa 2001.

⁹ I. Heropolitańska, *Orzecznictwo sądowe w sprawach wekslowych*, Warszawa 1995.

¹⁰ M. H. Kosiński, *Prawo wekslowe*, s. 29.

IV. Weksel *in blanco*

Weksel *in blanco* jest to dokument złożony z zamiarem zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, zawierający co najmniej podpis wystawcy lub osoby upoważnionej przez wystawcę weksla lub podpis akceptanta¹¹.

Wekslem *in blanco* nazywa się weksel niewypełniony czy tak jak określa się w konwencji genewskiej dotyczącej jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych – weksel niezupełny, który ma być następnie uzupełniony późniejszym porozumieniem. Weksel *in blanco* można wprowadzić w obieg zarówno przed wypełnieniem jak i po wypełnieniu. Minimalny wymóg zamieszczenia podpisu na wekslu *in blanco* oznacza podpis zamieszczony pod tekstem na przedniej stronie, gdyż odnosi się do całości treści weksla. Podpis powinien być złożony w formie zwykle używanej przez wystawcę.

Weksel *in blanco* powinien zawierać także słowo weksel. Zwykle weksel *in blanco* jest uzupełniony o dalsze elementy weksla w tak zwanej deklaracji wekslowej. Deklaracja nie jest warunkiem ważności weksla *in blanco* ale ma znaczenie dowodowe. Wypełnienie weksla *in blanco* jest dokonane zwykle przez pierwszego nabywcę weksla. Aby dokonać protestu weksla weksel powinien być uzupełniony.

V. Poręczenie (aval), akcept bankowy

Zapłatę weksla jak i jego części może poręczyć osoba trzecia lub osoba już zobowiązana wekslowo (art. 30 ustawy prawo wekslowe). Poręczenie (aval) może być umieszczone na wekslu lub przedłużku. Nawet sam podpis na przedniej stronie weksla uważa się za udzielenie poręczenia. Umieszczenie podpisu na stronie drugiej weksla z adnotacją „poręczam” jest także traktowane jak poręczenie. Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. Odpowiedzialność poręczyciela jest taka sama jak odpowiedzialność osoby, za którą się poręczyło. Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa prawa przeciw osobie, za którą poręczył i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z weksla (art. 32 ustawy prawo wekslowe).

Poręczenie wekslowe jest odrębnym typem poręczenia, nie musi ono określać granicy przyszłego długu (Orz. SN. z 9.02.1962)¹².

Aval ma charakter niezależny od ważności zobowiązania głównego. Przedmiotem awalu jest należność pieniężna. Avalisty nie można zwolnić

¹¹ D. Dąbrowski, *Weksel in blanco*, Warszawa 2003; S. Wróblewski, *Prawo wekslowe i czekowe*, Kraków 1936.

¹² M. H. Koziński, *Prawo wekslowe*, s. 113.

od odpowiedzialności, podobnie jak poręczenia wekslowego nie można udzielić pod warunkiem. Aval nie wygasa z chwilą przejścia długu. Avalista nie ma obowiązku powiadomienia dłużnika niezwłocznie o zapłacie długu, jak wymaga tego poręczenie w prawie cywilnym¹³. Avalem można zabezpieczyć nawet nieokreśloną wysokość ale może on też dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi jaka była treść porozumienia i to, że weksel uzupełniono niezgodnie z porozumieniem. Przedawnienie roszczeń z poręczenia następuje w terminie trzech lat od dnia płatności weksla przeciwko akceptantowi, a w stosunku do indosanta w ciągu 6 miesięcy.

Akcept wekslowy czyli przyjęcie wekslowe przez trasata oznacza że zobowiązuje się on do zapłaty weksla. Staje się on głównym dłużnikiem, gdy podpisze weksel. Przyjęcie można wykonać przez użycie wyrazu przyjęty lub terminem równoważnym, może nim być także sam podpis trasata (art. 25 ustawy prawo wekslowe).

Przyjęcie powinno być bezwarunkowe, chociaż można go ograniczyć do części sumy wekslowej. Jeżeli trasat przekreślił przyjęcie weksla przed zwróceniem uważa się, że przyjęcia odmówił (art. 29 ustawy prawo wekslowe). Weksel można przedstawić do akceptu do terminu płatności. Jeżeli weksel jest płatny w pewien czas po okazaniu dodatkowo trasat powinien datować przyjęcie weksla.

Gdy na wekslu nie jest oznaczony domicyliant trasat przyjmując weksel może zaznaczyć osobę, u której weksel będzie płatny (art. 27 ustawy prawo wekslowe).

Na wekslu można zastrzec, że weksel ma być przedstawiony do przyjęcia z oznaczeniem lub bez oznaczenia terminu, czy, że nie może być przedstawiony do przyjęcia, czy nie może być przedstawiony do przyjęcia przed określonym dniem (art. 25 ustawy prawo wekslowe).

VI. Indos

Każdy weksel można przenieść przez indos (art. 11 ustawy prawo wekslowe). Indos jest pisemnym oświadczeniem woli zamieszczonym na wekslu lub przedłużku weksla, mocą którego jedna osoba – indosant przenosi na drugą – indosariusza prawa z weksla przy zachowaniu solidarnej odpowiedzialności za dług wekslowy. Indos musi być bezwarunkowy i obejmować całą kwotę weksla, indos częściowy jest nieważny (art. 12 ustawy prawo wekslowe). Indos przenosi wszystkie prawa z weksla, a nie tylko prawa zbywcy.

¹³ A. Szpunar, *Poręczenie wekslowe*, „Państwo i Prawo”, 8(1992).

Wyróżniamy kilka rodzajów indosów – indos właścicielski przenoszący wszystkie prawa z weksła i mogący przybrać formy indosu imiennego *in blanco* lub na okaziciela, indos *in blanco* poprzez sam podpis indosanta¹⁴. Brak nazwiska indosatariusza można wypełnić nazwiskiem lub przenieść przez proste wydanie. Indosant może zabronić dalszego indosowania używając klauzuli nie na zlecenie lub podobnego określenia.

VII. Suma wekslowa, płatność weksła

Suma wekslowa powinna być dokładnie określona co do wysokości sumy i rodzaju waluty. Zgodnie z orzecznictwem jeśli powstała klauzula o płatności weksła w efektywnej walucie zagranicznej jako odnoszące się do sumy wekslowej powinno być to zamieszczone w tekście weksła przy sumie wekslowej.

Weksle mogą być płatne za okazaniem, w pewien czas po dacie, czy w dniu oznaczonym. Weksel płatny w pewien czas po okazaniu czyli weksel okresowo-okazowy jest płatny licząc od dnia okazania weksła (art. 33 ustawy prawo wekslowe).

W stosunku do weksła płatnego w pewien czas po dacie nie wlicza się dnia początkowego, natomiast powinno się podawać dzień kalendarzowy. Od terminu płatności należy odróżnić dzień wymagalności, w którym można domagać się zapłaty (art. 38 ustawy prawo wekslowe).

VIII. Wnioski

Kończąc krótkie uwagi o wekslu, należy przypomnieć, jakie funkcje wypełnia weksel w obrocie gospodarczym. Są to funkcja płatnicza, kredytowa i gwarancyjna, a także obiegowa związana z łatwą zbywalnością praw wekslowych. Ranga weksli w obrocie finansowym w Polsce jest ograniczona. Poza sytuacją weksli inwestycyjno terminowych brak jest odpowiedniej jakości weksli w obrocie gospodarczym a dyskontowanie weksli przez banki w Polsce i redyskontowanie weksli przez NBP nie stało się powszechnym sposobem finansowania działalności gospodarczej. Istotne miejsce zajmuje zarówno czek jak i weksel w systemie obrotu bezgotówkowego i tak należałoby widzieć ich współczesną i przyszlą funkcję.

¹⁴ A. Szpunar, *O indosie wekslowym*, „Przegląd Sądowy”, 4(1991).

PROMISSORY NOTE AS A DEBT SECURITY

Summary

The article brings the concept of such financial instrument as promissory note. The authors are describing the beginning and the evolution of this instrument. Authors emphasize its Italian and German history. The article also refers to a definition, legal basis and some distinguishing features of promissory note listed. The next part is according to a moment when the commitment of promissory appears and when ends. Authors are also describing the specificity of this commitment. Last part is devoted to enumerate some characteristic types of promissory notes like endorsement, blank promissory notes and aval.